

GÖMÖR-KIS-HONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Állam- és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompai Mihály-utca 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
KOMÁROMY ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona.
Egyes szám ára . . . . . 20 fillér.

A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetéset és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Háztartási vándortanfolyam.

A m. kir. földművelésügyi Miniszter: gróf *Serényi Béla*, ki nagy tudásával, gyakorlati tapasztalataival minden olyan eszmét, mely a nehéz megélhetési viszonyok javítását célozza, lelkesen felkarol és az eszme megtestesítésére jelentékeny áldozatokat is hoz, városunkban is létesített egy háztartási vándor tanfolyamot, melyet eddig mindenfelé élénk rokonszenv és érdeklődés kísért. Városunkban 35 növendék jelentkezett a hasznos és nemes célokat szolgáló tanfolyamra s ennek megnyitása f. hó 20-ikán nagy és élénk érdeklődés mellett ment végbe az állami leányiskola tornacsarnokában igazán szép és díszes közönség jelenlétében.

Az ünnepélyes aktuson megjelent a miniszterium képviselőjében egy régi kedves ismerősünk: *Grasselli Miklós* kecskeméti igazgató s a tanfolyam védőségét magára vállalt jótékony nőegyesület elnöksége nevében dr. *Marikovszkyné-Csider Gizella* gyönyörű szép, csupa arany igazságot élénk táró megnyitó beszédet mondott.

A megnyitón a város, az egyházak, a Jótékony Nőegyesület, a kir. tanfelügyelőség, a főgimnázium, a kurinci m. kir. földmives iskola, a Fehér Kereszt egyesület, az izraelita nőegylet, az állami polg. leányiskola, elemi fiu- és leányiskola gondnokságának és tanító testületének képviselőit láttuk együtt s jóleső örömmel állapíthattuk meg, hogy a tanfolyam hivatásának igazán szép és nemes célja bizonyos fokú lelkesedést varázsolt a szívekbe. . . . És mikor meghallottuk a *Miltenberg Carola* szaktanitónő ismertetését, az a meggyőződés gyökerezett meg bennünk, hogy ezen áldásos intézmény valóban nagy dolgokra van hivatva s hogy a hatheti tanfolyamra tulajdonképpen háromszor annyi növendéknek kellett volna jelentkeznie, mert az ott szerzendő ismeretek egy-egy egész emberéletre szóló tudás tárházának alapját vetik meg.

Midőn tehát igaz hálával és teljes elismeréssel méltatjuk a miniszterium gondoskodását, megemlékszünk a magas színvonalon lefolyt szép megnyitóról.

A háztartási tanfolyam megnyitására városunk hölgyközönségének színe java s közéletünk több előkelősége jelent meg f. hó 20-ikán délután 4 órakor a leány-

iskola tornacsarnokában. Az érkezőket *Marikovszkyné-Csider Gizella*, a nőegylet igazgatónője és *Kárpáthy Sándorné* a polg. leányiskola igazgatója fogadták. Mellettük a zöld asztalnál helyet foglalt: *Molnár Józsefné* a nőegylet alelnökője, *Grasselli Miklós* a földművelési kormány képviselője, *Fekete Pál* földmives iskolai igazgató, dr. *Wallentinyi Dezső* a nőegyesület titkára és a szaktanitónő.

Dr. *Marikovszkyné-Csider Gizella* általános figyelem között emelt szót s mindenekelőtt a távollevő *Samarjay Jánosné* elnökő sajnálkozását tolmácsolta, hogy ez alkalommal jelen nem lehet s üdvözlését fejezte ki a megjelent díszes közönség előtt, majd üdvözölte a kormány, az egyházak, a város, testületek és tanintézetek képviselőit s így folytatta beszédét:

„Mindenekelőtt távollevő elnökünk *Samarjay Jánosné* nevében üdvözlöm kedves vendégeinket, s tolmácsolom az ő hálás köszönetét szíves megjelenésükért. A magam részéről a legszívélyesebben üdvözlöm a nagyméltóságú földművelésügyi Miniszter ur képviselőjét: *Grasselli Miklós* urat s mindnyájukat egyenként és összesen, őszinte köszönetet mondva azért, hogy a háztartási tanfolyam megnyitását ittlétükkel ünneppé emelik.

Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter ur ő nagyméltósága kitüntető szíveséggel ajánlotta föl az általa létesített háztartási tanfolyamot még a múlt őszi városunknak, s a tél folyamán személyesen is tárgyalván elnökünkkel, Rimaszombat és vidéke jótékony nőegyesületének jutott a szerencse, hogy a tanfolyam védnökségét megnyerhette. Nem a szokásos udvariasság nevezeti velem szerencsének e tény, de az az őszinte meggyőződés, hogy semmi sem lehet kedvesebb és értékesebb egy nőkből álló egyesületnek, mint elősegíthetni egy ilyen intézményt, mely a mai nehéz megélhetési viszonyok között uttörőnek minősíthető egy szebb, jobb jövő felé.

A múlt század nagy átalakításokat teremtő eszméi a nő helyzetét is megváltoztatták. Új kor, új irányok, új szükségletek természetszerű folyománya volt, hogy többé nem egyedül a család, de az élet számára is kellett a leányt nevelni. S mindaddig, míg ez a kellő határok között csak odáig terjedt, hogy szellemi látóköre tágult, tudása öntudatosabbá, ítéllete tisztábbá, egész lénye önállóbbá lett, s így meg tudott felelni annak, amit az átalakult társadalom tőle követelt, sőt szükség esetén megélhetését is biztosította, nem volt baj. Hiszen a nő műveltsége a családi élet boldogságának leg-erősebb garanciája. De a mint egymásután nyílnak meg a tudományos pályák előtte, s százával özönlük azokra szegény és gazdag család leánya egyaránt, — s kezdünk odajutni, hogy külföldről hozott hamis tanoktól megszédítve, szükségtelenül is hátat fordít a családi

tüzhelynek, s az életért folytatott küzdelemben már nem segítő, hanem vetélytársa törekszik lenni a férfinak, — ez már veszedelem, mert a családi élet csödjét jelenti. A nő tudása csak addig jogosult, a meddig azt természetes hivatása betöltésének tökéletesítésére fordítja.

Azért üdvözlöm én szívem egész melegével a nagyméltóságú földművelésügyi Miniszter ur által létesített háztartási tanfolyamokat, mert az első, sikertígérő lépést látom bennük a nő visszavezérlésére a családi tüzhelyhez. Ilyen magas helyről jövő szerencsés intézkedés gondolkozásra kényszeríti az embereket s hiszem, rövid időn urrá lesz az a meggyőződés, hogy a család boldogulásának nem az az alapja, ha a nő is kenyérkereső pályán szaporítja a jövedelmet, hanem az, hogy minden tudását, szívének, eszének minden kincsét a családi élet nemesbbitésére fordítva, háztartását mintaszerűen vezeti; helyes beosztással, okos takarékossgal a jólétet, célszerű élelmezéssel az egészséget, ügyességével a kényelmet, tisztaságával, rendszeretével otthona csinoságát biztosítja s gyakorlott lévén minden házi munkában, megküzd még azokkal a nehézségekkel is, melyeket a napról-napra rosszabbodó cselédviszonyok teremtenek.

Ezzel az örömteljes meggyőződéssel üdvözlöm itt a nagyméltóságú földművelésügyi Miniszter ur képviselőjét: *Grasselli Miklós* urat, a kecskeméti gazdasági tanitónőképző intézet igazgatóját, a háztartási tanfolyamok szervezőjét, *Miltenberg Karola* ő nagyságát, a tanfolyam vezetőjét, s munkájukra kérve a jó Isten minden áldását, kérem az igazgató urat, legyen szíves a Rimaszombat és vidéke jótékony nőegyesülete védnöksége alá helyezett tanfolyamot megnyitni.

Zajos tetszésnyilvánítások kísérték a szép beszédet, mire *Grasselli Miklós* igazgató emelkedett szólásra s a következő beszédet mondotta:

„*Mélyen tisztelt hallgatóim!* E pillanatban úgy érzem magam mint a hajós, a ki hosszú ut után visszatért a kiindulási kedves régi révpartra. Csaknem két évtizede annak, hogy innen Kurincz pusztáról elmentem. Azóta az idő sok mindent megváltoztatott. A gyermekek férfiakká lettek, az akkori fiatal emberek megöszültek s az öregek a természet örök törvénye szerint a föld alá helyeztetek. De másban is történt változás; hány módos család pusztult el, az azelőtt ismert meleg otthonával s ez a pont az, melybe belenyugodni nem lehet s nem szabad.

Ki ne tudná azt, hogy időközönként nemcsak az életben szerencsétlen viszonyok, a melyek folytán törekvő egyéniségek nem képesek boldogulni, de nagy általánosságban azonban, a ki mint vet, úgy arat.

A balsikerért legtöbb esetben a férfi, a családító lesz odaállítva, mint a ki ennek a következménynek okozója s a ki ezért felelős. S általában a férfi e vád elől nem is tér ki. Pedig tisztelt hallgatóim, a férfi is elmondhatná igen sok esetben: a férfi sorsa a nő.

Csak a közelmúltban mondotta egy előkelő magyar nő gróf Vay Gáborné: ő s magyar erény

a büszkeség, s betegsége a hiúság és ezt a betegséget növelik a nők. Ez kergeti a férfiakat az adósságba, juttatja a tönk szélére, mert főirány a divat s öltözködés.

Sokan tudtuk mi ezt, de ugyan ennek kimondására senki sem érezte magát hivatottnak.

Tisztelt hallgatóim! A legtöbb gyógyszer keserű, itt sincs az másképen. Ha a szervezet erős, a betegség leküzdhető s lehet egy új életet kezdeni.

De talán még nem is állunk ott, hogy egy teljesen új rendszer változtatásra volna szükség; csak a régi képnek elővételéről van szó, melyre elhalványult betűkkel van felírva: imádkozunk s dolgozunk! Ez ad majd megelégedést s tartalmat életünknek s ez az, a miért küzdeni és élni érdemes.

Ezen szubjektív kijelentéseimmel nem hivatalos kötelességeimnek teszek eleget, de egyéni érületemet nyugtatom meg.

Mindenfelé széles e hazában panaszkodnak arról, hogy nagy a drágaság s tarthatatlanok a cselédviszonyok. Nos a világ nem hozzánk alkalmazkodik, hanem nekünk kell ahhoz módosulni.

A drágaságai szemben van fegyverünk s ez igényeink mérséklése s a több termelés. Mert az utóbbira vonatkozólag kétségtelen, hogy a föld, mely éppen Magyarországon egyenlő a Haza fogalmával, nem hálátlan ahhoz, a ki nem hűtlen hozzá. Ne a városokba özönlés legyen az irány, hanem a termőföld ápolása és szeretete. Becsülje meg az, kinek ez megadatott. S ha igaz, hogy a cselédviszonyok rosszak, úgy igaz az is, hogy a jó gazdasszonyok száma erősen megcsappant.

Megcsappant s megfogyott, mert az irány a társadalmi életben, de az iskolákban is megváltozott. Az a sokszor emlegetett általános műveltség szorította le a gazdasszonykodást. Ama téves hit terjedt el, hogy a kettő egymással ellentétben van; pedig ellenkezőleg. Ha igaza volt a nagy Széchényinek amidőn azt mondta: idegen nyelveket tudni szép és hasznos, de a magyart birni kötelesség, úgy igaz az is, hogy a nőnek az ő alaptermészetével megegyező gazdasszonykodás az első és legfőbb kelleke.

Erdekes, hogy mi, kik általában mohón utánozzuk másban a külföldet, éppen e téren iskoláink utján ugyszólván semmit sem tettünk. Belgiumban, Dániában, Hollandiában, Német- és Franciaországban, Svájcban, Olaszországban sőt Romániában mindenütt érdemleges színvonalon áll ez a kérdés, nálunk meglehetősen közöny uralkodik. De úgy érezzük, hogy megjött a tavasz. Serényi gróf a gazdasági szakoktatás keretében csak papiroson volt gazdasági tanítónő-képzőt Kecskeméten a jogos kívánalmak színvonalára emelte. Ugyancsak elrendelte, hogy az intézet igazgatásával gazdasági tanfolyamok vándorutat, kiszállást tegyenek 6-8 heti időtartalommal, hogy értse meg a közönség, hogy miről van szó.

1. Hát elsősorban főzésről; de ennek nem ama fajtájáról, mely a kéményen át viszi ki a bevétel nagy részét, hanem a mely számtani alapon nyugszik; az egyszerű, takarékos s egészséges polgári élelmézésről.

2. Ugyancsak a háztartás többi fejezetei is; tehát mosás, vasalás, fűtés, világítás, varrás, szabás, ruhajavítás, oly mérvben, a mint az 6 hét alatt eszközölhető.

3. Szó lesz a gyermekek ápolásáról, a tejkérdésről, de sertéshizlalás s a baromfityezés és kertészkedés is napirendre fog kerülni.

Nos ezek a kérdések amerre jártunk, meghódították az anyákat. Kétszer, háromszor annyi jelentkező volt, mint amennyit fel lehet venni.

A koczka mélyen tisztelt hallgatóim el lett vetve! Miért? Mert itt csak az lesz tanítva, amire az életben feltétlen szükség van. Megállapított szabályaink értelmében 15 éven felüli leányok lesznek felvéve az előképzettség különösebb megszorítása nélkül. A tanítás maga teljesen ingyenes.

Biztosra veszem, hogy a 6 hét letelte után itt is azt fogják kívánni, hogy a tanfolyam ismétlődjék. S erre majd akkor adom meg igénytelen válaszomat.

Az élénk tetszéssel fogadott beszéd után *Miltenberg* Carola szaktanítónő ismertette részletesen a hathetes tanfolyam

programját. Előadta, hogy milyen gyakorlati és elméleti ismereteket kell elsajátítani a résztvevőknek, kik reggel 8 órától délután 5-ig lesznek elfoglalva 5 napon át. Gyakorlatilag tanulják a résztvevők a főzést, mosást, vasalást és ezzel kapcsolatos összes teendőket, fehérnemű és felsőruha szabást és varrást. Az elméleti oktatás tárgyai: háztartástan, egészségtan, neveléstan, konyhakertészet, tejjgazdaság, baromfi és sertéstenyésztés és hizlalás.

Nagy figyelemmel hallgatták a jelen voltak a szabatosan előadott és gondosan összeállított ismertetést, majd megtekintették a souterrain helyiségek czélszerű és helyes berendezését. A megnyitás alkalmából táviratilag üdvözölték a nőegylet San-Remóban tartózkodó érdemes elnöknőjét: *Samarjay* Jánosnét.

Vármegyénk közigazg. állapota.

A jövő héten tartandó törvényhatósági közgyűlésen *L u k á c s G é z* a vármegyei alispán előterjeszti a vármegye legutóbbi negyedévi közigazgatásának állapotáról szóló, nagy gonddal megszerkesztett, tartalmas jelentését.

Régi szokásunkhoz most is hivek maradtunk, mikor a közérdekű jelentést — mely a vármegyei hivatalos lapban egész terjedelmében megjelent — közöljük, annyival inkább, mert nincs mindenkinek alkalmára arra, hogy a hivatalos lapban elolvashassa a jelentést, mely így szól:

„A vármegyei közigazgatás legközelebb lefolyt negyedév alatti állapotáról van szerencsém tisztí jelentésem a következőkben tiszteletteljesen előterjeszteni:

A vármegyei közigazgatás menetének és a tisztviselők tevékenységének megítélésére az ügyforgalom szolgáltatván a legmegbízhatóbb alapot, erre nézve tiszteletteljesen jelentem, hogy az 1911. év folyamán beérkezett hivatalomhoz közigazgatási alispáni ügydarab 21429 szám, a múlt évi 20128 számnál 1301 számmal több; közigazgatási bizottsági 4352 szám, a múlt évi 4426 számnál 74 számmal kevesebb; kihágási beérkezett 869 szám; központi választmányi 130 szám, a m. évi 235 számnál 105 számmal kevesebb. Vagyis beérkezett összesen 26609 szám, a m. évi 24789 számnál 1820 számmal több. A két év előtti állapothoz viszonyítva a szaporodás 4191 számban tűnik elő.

Feldolgozandó volt a m. év hátralékával 195 számmal és az előadók hátralékával 272 számmal egyetemben 27076; feldolgozott 26451 szám, hátralékban maradt 625 szám és pedig ki nem osztott 202, kiosztott 423 szám ügydarab, a mely eredmény általában kielégítőnek minősül.

Öszinte részvétellel kell megemlítenem ezek után elsősorban, hogy törvényhatósági bizottságunk virilis tagjainak sorában újból rést ütött a kegyetlen halál; ugyanis múlt évi december hó 21-én hosszas betegeskedés után örök álmra hajtá fejét hevesi Hevessy József rozsnói lakos, vármegyénk egyik nagybirtokosa, a ki vármegyénk közigazgatásának ügyeiben közelebből ugyan magának részt nem vett, de mint szorgalmas, takarékos gazda e téren sikeres tevékenységet fejtett ki, e mellett vérbeli függetlenségi gondolkodásu egyén létére a függetlenségi zászlónak élte végeig rendületlen hive maradt. Gyászos elhunyt vármegyénk több előkelő családját borítá gyászba s mindannyiunknak öszinte bánatára van a szomorú tény, hogy az ő feltétlenül tiszteletreméltó becsületes egyéniségét soraink között nem láthatjuk. A hű férj és jó atya emlékét tehát szívünkbe zárva a tekintetes vármegyei közgyűlés óhajtatásának vélek kifejezést adni akkor, midőn indítványozom, hogy a megboldogult hátrahagyott özvegyéhez részvétiratot intézni méltóztassék.

A vármegyei közigazgatás szokott rendes medrében folyt le, oly körülmények, melyek annak menetét megzavarták vagy akadályozták volna, elő nem fordultak. Mégis sajnálatos kell felemlítenem, hogy egyik járás szolgabírája ellen hivatalos kötelességmulasztás és függelemsértés indokából még múlt év folyamán fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot lévén kénytelen elrendelni, az illetőt folyó évben véghatározatilag dorgálásra ítéltém, a helyzet rendezése érdemében pedig — támaszkodva véghatározatom tartamára s annak indokaira — Főispán ur Öméltóságához áthelyezése iránt előterjesztést tettem.

Ezzel szemben örömmel jelentem be, miként Mária Gyula rimaszombati járásbeli főszolgabíró ezen szolgálatának 15-ik évét e hó 27-én töltendi be. Nevezett főszolgabíránk ezen egész szolgálata ideje alatt oly rátermettséget, szorgalmat, tapintatot, a hol kellett erélyt tanusított és fejtett ki, mely jeles tulajdonságok mellett méltónak tartom őt arra, hogy a VII-ik fizetési osztályba tartozandó főszolgabírói állásra léptetessék elő. Tiszteletteljesen hozom tehát javaslatba, hogy ez irányban az előléptetést már ez alkalommal megejtteni méltóztassék az 1904: X. t.-cz. 5. §-ának figyelembevételével.

Résztvevő érzelmekkel jelentem, hogy törvényhatóságunk régi hű szolgája, legutóbb központi közigazgatási kiadónk, *Osváth* György egészségi állapota a csaknem egy év óta élvezett szabadság ideje alatt sem fordult jóra, minthogy pedig életben levő szabályzatunk utmutatása szerint ily esetben az alispánnak hivatalos kötelességében áll a munkaképtelenné vált alkalmazottnak nyugellátásba való helyezése céljából a szükséges intézkedések megtétele, már most jelezni kívánom, hogy ez irányban az idő bekövetkeztével a szükséges intézkedéseket megtenni késni nem fogok.

A március és április hónapokra tervezett folyó évi fősorozás az ujoncz megajánlási törvényjavaslat törvényhozási tárgyalásának elmaradása miatt halasztást szenvedett. A sorozás akadálytalan menetének biztosítására minden intézkedéseket megtettem ugyan, azonban a vármegye közönségének megnyugtására kijelentem, hogy az ujonczellátásokat csakis azon esetben foganatosítandom, ha az ujonczjutalék törvényhozásilag megajánlva s a hozandó törvény Felső és Királyi részéről szentesítve leend.

A tekintetes vármegyei bizottság múlt évi decemberi közgyűlése, előterjesztésem alapján akként intézkedett, hogy a sorozó járasok legnagyobb részében az elnöki teendőket személyesen lássam el. Nemcsak nem zárkozom el ezen feladat teljesítésétől, de sőt örömmel akarok a megbízásnak eleget tenni; mint-hogy azonban kezelő orvosaim utasítása folytán a tavasszal, esetleg nyárelő folyamán karlsbadi fürdő használatára kényteleníttem, tiszteletteljesen jelentem be, miszerint az esetben, ha fürdőzésem ideje alatt ejtetnék meg a sorozás, a polgári elnöki teendőket a törvényhatóság által kiküldött helyettes elnökök lesznek hivatva betölteni.

E helyen kell, hogy felhívjam a tekintetes vármegyei közgyűlés figyelmét egy sajátságos helyzetre, melynek orvoslása nélkül a mindenkori alispán vagy hivatalos kötelmeinek késedelmes teljesítésére kényszerül, avagy kiutazásainak költségeit törzsfizetéséből kell, hogy pótolja!

Törvényhatóságunk közönsége, tekintettel a megdrágult életviszonylatokra, az alispán évi utiátalányát 1400 koronáról 2400 koronára emelte fel s az 1909. évi, majd az 1910. évi költségvetésébe is ezen összeget állította be. A kir. Belügyminiszterium azonban a felémelt utiátalány folyóvá tételét következetesen megtagadta. Közelebb az elmúlt év utolsó szakában feliratot intéztem a Nagyméltóságú kir. Belügyminiszteriumhoz s számadatilag kimutattam, hogy ha a budapesti utazásaimhoz hozzászámítom a sorozásnál és hivatalvizsgálatok alkalmával felmerülő kiadásaimat, már az egyéb hivatalból felmerülő kifizetéseim költségeire nemcsak nem marad egy fillér sem, de még az előbbiekre is reá kell fizetnem. Ez okból kérelmeztem, hogy ez

évi költségvetésünkbe az alispán részére a vármegye által megállapított 2400 kor. uti-átalány állíttassék be. Jónak láttam ezen feliratom szóbeli megindokolása végett a Miniszteriumban jelentkezni; de az illetékes miniszteri tanácsos úrtól azon választ nyertem, hogy a külső teendők jutányosabb módon leendő elintézése végett külfoglalkozásaimat és budapesti teendőimet czélszerűbben csoportosítsam!

Illő tisztelettel kell meghajolnom felsőbb hatóságaim rendelkezései előtt, de annyit szerénytelenség nélkül említhetek fel, hogy ha az alispánok ily elveket óhajtanának életbeléptetni s csakis csoportosított teendők végzésére kívánnának külfoglalkozásokat teljesíteni, akkor első sorban a vármegye közönsége és maga a közérdek szenvedne oly súlyos jogsérelmet, melynek orvoslása követeltetnék, a felsőbb hatóságok pedig az ily eljárást bizonyára elítélnék s az ekként cselekvő alispánt megtorlás mellett szorítanák feladatának lelkiismeretesebb megoldására. E hó 10-én aztán kézhez vettem a Nagyméltóságú kir. Belügyminiszterium 27716/912 sz. a. kiadott rendeletét, melyszerint azon kérelmem, hogy uti átalanym a törvényhatóság által az alispán részére megállapított 2400 koronával állíttassék be a folyó évi költségvetésbe, fedezet hiányában teljesíthetőnek nem találtott.

A mi törvényhatósági közlekedési utvonainkat érdeklí, el kell ősmernem, hogy azokon sok javításra váró találtatik, bizom azonban abban, hogy a munkálatban levő vasuti vámszedésből jelentkező jövedelmek czélszerű felhasználása mellett a közlekedési igényeink hovatovább inkább kielégítést nyerendek. E tekintetben biztató jel az is, hogy a királyi kereskedelmi Miniszter ur ez évi /1912 számú rendeletével nemcsak biztosított arról, hogy a Putnok—breznóbányai th. közutnak Rimaszombattól Tiszolczig terjedő szakasza, továbbá a Tiszolcz—Murány—vernári törvh. közut 1918. évig államosítottatni fog, hanem feliratunk folytán kilátást nyújtott ahhoz is, hogy a Putnok—breznóbányai közutnak a bánrévei fordulótól Rimaszombatig terjedő része az 1918. évet követőleg szintén államosítottatni fog.

A vasuti vámszedési jog biztosítását célzó előmunkálatok — Fischer Béla, a trencsényi kir. áll. épít. hivatalhoz beosztott kir. mérnök ide vezénylésétől, tehát ez évi febr. hó 1-ső napjától kezdve — serényen folynak, nagy hátrányára van azonban a munkálatok befejezésére jutásánál ama körülmény, hogy a M. Á. V. a teher és gyorsárak 1911. évi kimutatásait — többszöri szorgalmazásom dacára — mai napig sem bocsájtotta rendelkezésemre. Mindazonáltal reményem van, hogy az egész munkálattal május folyamán beszámolhatok, s az esetben az összes ügyiratokat tanulmányozás és határozat hozatala végett a tekintetes vármegye rendkívüli közgyűlése elé terjesztendem.

Közutaink gondosabb kezelése érdekében szükségesnek találom az utkaparók számának és fizetésének emelését, mert 7—8 km. hosszú szakasznál többet egy ember kellőleg gondozni nem képes, és mert a jelenlegi életviszonyok között, a mostani 36—40 kor. javadalomért alkalmas uti örököt alig lehet megnyerni, s ezek megélése is nyomorúságos. De e mellett tervezem a tvh. közutaknak a jelenlegi folyamkavics helyett bazalt vagy mészkő fedanyaggal való ellátását is. Mindezek természetszerűleg fokozott terhet fognak háritani uti pénztárunkra; ezen ügyekkel azonban konkrét javaslat alapján foglalkozandunk közgyűlésünk sorozatán. A Rimaszombat—egri, Feled—zabari és Darnya—hangonyi utak most kiépített szakaszai átvételével e hó 21. és következő napokon fogok bizottságilag foglalkozni s természetesen éber figyelmet gyakorolván, minden buzgalmam arra irányítom, nehogy törvényhatóságunk ezen utépítésből kifolyólag károsodásnak legyen kitéve.

Vármegyei uti pénztárunk állapotának feltüntetése céljából a helybeli kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség kimutatása alapján tiszteletteljesen jelentem, hogy az

1910. évi	53160 k. 09 f.
hátralékhoz folyó évre kivett	
tetett	225380 k. 57 f.
összes előírás volt 1911. évre	278540 k. 66 f.
melyből apadásba vétetett	7475 k. 98 f.
maradt tehát tiszta előírás	271064 k. 68 f.
ebből levonotott 1911 év végeig	205616 k. 51 f.
behajtásra váró hátralék tehát	65448 k. 18 f.

jelentkezik.
A többi vármegyei kirovások állapotáról is számot adandó, jelentem, hogy a „Szabad rendelkezési alap“-ot érdeklőleg: Az 1910. év végén hátralék volt 15647 k. 99 f. kivettetett az 1910. évre . . . . . 44111 k. 99 f. összes előírás tehát . . . . . 59759 k. 98 f. ezen összegből apadásba hozatott . . . . . 959 k. 87 f. mely összegre lerovatott . . . . . 39286 k. 18 f. s így behajtásra váró hátralék marad . . . . . 16100 k. 28 f.

Ebadó fejében :	
1910. év végén hátralék volt	3652 k. 18 f.
melyhez 1911. évre előíratott	7988 k. — f.
összes előírás	11640 k. 18 f.
ebből apadásba vétetett	1082 k. — f.
tiszta előírás maradt	10558 k. 18 f.
lerovatott erre	7969 k. 76 f.
hátralék maradt 1911. év végén	2588 k. 42 f.

Ezen számadatok csoportosításából meggyőződés szerezhető arról, hogy a vármegyei kirovások behajtása körül jelenleg sem gyakoroltatott községeink előjáróságai és városi polgármestereink által a megkívántató erély, a mi annál inkább helytelenítendő, mivel a mult évi gazdasági eredmény az 1910. évinél határozottan kedvezőbb vala. Szükségesnek látom ennél fogva ugy a városi polgármesterek, valamint a községek előjáróságait komolyan figyelmeztetni, hogy a behajtásokat jövőben nagyobb körültekintéssel eszközöljék, hogy a kirovások az év végére lehetőleg be is hajtassanak, mert gazdaságot űző lakosságunk ezen időpontig van általában legteherbíróbb helyzetben, míg az év kezdetén és ennek első felében ezen képessége már fogyatékosabb. Kérem továbbá jb. főszolgabiráink figyelmét komolyan felhívni a behajtások fokozottabb ellenőrzésére, mert meggyőződésem, hogy ha ez irányban a kellő szigorrt gyakorolják, annak jó eredménye elmaradni nem fog.

Ezzel kapcsolatosan jelentem, miszerint a Rimaszombati Takarékpénztárnál épen ugy, mint a Gömörmegyei Nép- és Iparbanknál az ideiglenesen elhelyezett tőkénk után 4½%-os kamatot nyertünk, előbbi pénztárat azonban a behelyezett tőkét csak a hó első és 15-ik napjától gyümölcsözteti javunkra, míg utóbbi pénztárat naptól-napig számítják a kamatot. Nagy gonddal járok el a kir. számvevőséggel egyértelemben tehát a tekintetben, hogy törvényhatóságunk alapjai és alapítványainak pénze lehetőség szerint kamatoztatlanul ne heverhessenek.

A közegészségi viszonyok a vármegye négy községében tömegesen fellépett, de enyhe lefolyású kanyaró megbetegedések dacára, a folyó év első negyedében elég kedvezők voltak. Mert, míg a mult év ezen időszakában ragályos betegségbe esett 291 egyén közül 29, vagyis 10% halt el, a folyó évben eddig bejelentett 389 heveny fertőző megbetegedés következtében csak 8, vagyis 2% halálozás fordult elő és a rendes betegségekben elhaltak száma is csökkent.

Járvány jelleget a kanyaró összesen négy és a hörghurut egy községben öltött.

A ragályok terjedése ellen szükséges óvrendszabályok mindenütt foganatosítva lettek és a kanyaró tömeges fellépte miatt a baradnai, gesztesi, rimafürészi és tiszolczi, hörghurut járvány miatt a sajházai és az iskola épületében lakó tanítók családjában előfordult vörheny, illetve diphteria megbetegedésekre való tekintettel az alsópokorági és válykói iskolák bezáratása vált szükségessé.

A nyilvántartott trachomások száma a mult évhez képest 19-el apadt, és így ez év elején a ratkói járásban 49, a rimaszombatiiban 24, a tornaljaiban 10, a putnoki és nagyrőczi járásban 9—9, a garamvölgyiben 2, a rozsnyóiiban és Rózsnyó rt. városban 1—1, vagyis ösz-

szesen 105 trachomás állott a vármegye területén rendszeres orvosi kezelés alatt, a melyet a ratkói járás területén a tisztí orvos, a többi községekben pedig az illetékes kör-orvosok teljesítenek.

Veszetségre gyanus ebmarás 4 esetben fordult elő. A nyilvános kórházak betegforgalma, a mennyiben ez év első két hónapjában 15542 ápolási napon 1020 beteg volt ápolás alatt, ismét emelkedett.

A gyermekekre való felügyelet az állami gyermekmenhely által 15 községbe kihelyezett 419 lelencz felett gyakoroltatott és községi felügyelet alatt a vármegye területén összesen 63 elmebeteg és idióta állott.

Az országos betegápolási alap terhére rendelt 1205 orvosi vény ára fejében a folyó évben 1377 korona 92 fillér lett kiutalva.

Törvényszéki bonczolás 7 és rendőri 2 esetben ejtetett meg nem természetes halállal kimult egyének halálának megállapítása céljából.

Az egészségügyi szolgálat ellátása tekintetében már ez évben is némi javulás állott be, amennyiben a kormányhatóságilag jóváhagyott körorvosi szabályrendeletben megállapított magasabb illetmények következtében és a belügyi tárca terhére néhány kör részére engedélyezett helyi pótlékok folytán, a nagyrőczi és osgyáni kör kivételével, ez időszertint valamennyi körorvosi állás be van töltve és így az orvosok száma a mult év ezen időszakához képest 49-ről 53-ra emelkedett. Ugyancsak szaporodott a szülésznők száma is, a mennyiben a folyó évben két okleveles bába telepedett le a vármegyében és 9 község részére 7 II-od rendű bába képeztetett ki.

Tisztelettel be kell továbbá jelentenem, hogy a törvény rendelkezéséhez képest a kör-orvosok szabályrendeletileg megállapított magasabb fuvarátalányuk terhére, f. évi január hó 1-től kezdve a vm. közigazgatási bizottság által megjelölt községekben kéthetenként rendelési napok tartására köteleztettek, mivel azonban az ezen gyakoribb kiszállásokhoz szükséges és f. évi január hó 1-én esedékessé vált magasabb fuvarátalányaik eddigelé kiutalhatók nem voltak, a szükséges lépések arra nézve is megtétettek, hogy a magy. kir. Belügyminiszter a körorvosok ezen illetményeinek folyóvá tételét addig is, míg azok a községektől behajthatók lesznek, az orvosi alapból engedélyezze.

Végül meg kell említenem, hogy a mult évi 25799 B. M. számú rendelettel beszüntetett dobsinai, harkácsi, ragályi és osgyáni köröktől megvont 1911. évi állami javadalmozást a Belügyminiszterium többszöri sürgető feliratunk dacára mindeddig ki nem utalta és ennél fogva a törvényhatóság rendelkezése folytán említett körökben alkalmazva volt helyettes körorvosok fizetése még most is a vm. szabadrendelkezési alapot terheli.

A vármegye állategészségügye a folyó év első negyedében kielégítőnek mondható. A ragadós állati betegségek közül a lépfene és a veszettség 2, a ragadós száj- és körömfájás 4, a rühkór 1, a sertésorbáncz 9, a sertésvész 43 és végül a serczegő üszök 19 községben lett megállapítva. A négy községben fellépett ragadós száj- és körömfájás ellen a szükséges és lehetséges összes óvó- és elfojtó intézkedéseket azonnal elrendeltem és életbe léptettem; jelenthetem, hogy három községben a betegséget sikerült 1—1 udvarra szoritani, míg a negyedik községben, ahol a betegség már a megállapításkor is több udvarban uralgott, a kötelező befertőzést rendelttem el.

A fertőzött községek közül két községet a zárlat alól már feloldottam és most csupán Almágy és Gömörlipócz maradtak zárlat alatt.

A lakosság megélhetési viszonyai általában az egész vármegye területén megnyugtatók, azonban mint a mult évi márcziusi közgyűlésünknek jelenteni bátor valék, a mezőgazdasági munkások és házi cselédekben is szűkölködés mutatkozik, minek természetes következménye a munkás és cselédbérek nagy mértékű felemelkedése.

A piaci és bolti árucikkék is az egész vonalon hihetetlenül emelkedtek fel, veszélyez-

tetvén a kis existenciák, különösen a tisztviselői csoport megélhetését. Valóban égetően szükséges volna e tekintetben a kormánynak segítsége, mert oly tisztviselő, a kit Isten kegyelme csak 2—3 gyermekkel is megáldott, a szoros megélhetésen kívül a gyermek neveltetés gondjaival megküzdeni képtelen.

A személy- és vagyon biztonság a lefolyt évnegyedben a szokottnál nagyobb mérvben meg nem zavartatott.

Az 1911. évben beadott hivatalomhoz Amerikába való kivándorláshoz utlevél elnyerése iránti kérvény 1095—1532 személy részére, ebből visszautasított 25 kérvény ugyanennyi személyt érdeklőleg; kiadott 1065 kérvényre 1497 egyén részére. Ha már most megállapítom, hogy 1910. évben beadott 1645 utlevél elnyeréseért folyóvá tett kérvény, melyből elutasított 63, kiadott pedig 1582 utlevél 1849 egyén részére, nyilvánvaló, hogy az Amerikába való kivándorlási kedv tvhatóságunk területén ismét korlátozottabb.

Házalási engedélyt kiadtam a m. év folyamán 97 egyén részére, az 1910. évinél 13-al több személy javára.

A vm. területén könyöradomány-gyűjtésre engedélyt adtam 91 esetben; a m. kir. Belügyminisztérium által viszont vármegyebeli illetőségű egyéneknek 9 esetben adatott az ország területére szóló engedély.

Végezve tiszti jelentésem, a szőnyegre kerülő konkrét ügyek tárgyalása alkalmából előadandó előterjesztéseimet a tekintetes vármegyei közgyűlés tapasztalt jó indulatába ajánlva, kiváló tisztelettel maradtam

Rimaszombatban, 1912. márczius 13-án.

Hirek és vegyesek.

Rimaszombat ünnepe. Rimaszombat város közönsége minden időkben hálás volt azok iránt, kiknek részéről a közügy szolgálatában készséget, jóindulatot és tevékenységet tapasztalt, s különösen elismerte és méltán megbecsülte azok érdemeit, kik tudásukkal és egyéni képességükkel a város érdekeit szolgálni és jóakarattal előmozdítani igyekeztek. Jóleső örömmel láttuk a f. hó 22-én megtartott rendkívüli közgyűlésen, hogy a város egyik diszpolgárának: kövecsesi Lukács Géza vármegyei alispánnak ünneplése milyen egyhangú lelkesedést váltott ki a képviselőtestület lelkületéből akkor, mikor a város közügyeit mindig lelkes buzgalommal és nagy melegséggel felkaroló férfitársunknak harminczadik évfordulója alkalmából az elismerés zászlaját meghajtani kívánja a város közönsége.

A mi lapunk, melynek Lukács Géza szerkesztője, s hosszú ideig bölcs irányítója volt, ismeri és mindenkor elismerte az ő lelkes, becsületes munkásságát, s így nagy a mi örömünk és ünnepünk az a nap, mikor az évforduló alkalmából megnyilatkozó közhangulatnak hűséges tolmácsai lehetünk.

A f. hó 22-én megtartott rendkívüli közgyűlés összehívását id. Rábely Miklós és társai, a képviselőtestület tagjainak jórésze beadványa tette indokolttá. A kérelmezők tudomást szerezve arról, hogy Lukács Géza most tölti be közszolgálatának harminczadik évét, tekintettel arra, hogy ő a város diszpolgára és hogy évtizedekre terjedő hasznos és eredményes munkássága szoros összefüggésben van városunk fejlődésével, indítványozzák, hogy a város képviselőtestülete méltassa Lukács Géza eddigi eredményes, közhasznú és különösen a város érdekében kifejtett működésével szerzett érdemeit, iktassa ezt jegyzőkönyvbe, s a jegyzőkönyvet a polgármester vezetése mellett küldöttség nyújtsa át. Az évforduló alkalmából üdvözlje a küldöttség élén a polgármester az ünnepeltet, kinek további működésére a város közönsége Isten áldását kéri. Végül, hogy e napot emlékezetessé tegye a város közönsége, az ünnepeltnek értékes emlék-

tárgyat nyújtsa át a küldöttség és bankett rendeztesse a jubiláris tiszteletére.

A tisztviselőkn kívül a megtartott közgyűlésen megjelentek: dr. Baksay Dezső, Czinke István, Ethey Frigyes, Geduly Géza, Fábry Zoltán, Grosinger Miksa, Holländer Lajos, Jaczkó Pál, dr. Kármán Aladár, Koreny Pál, Loysch Ödön, László János, Lévy István, Lengyel Pál, Marikowszky Géza, id. Rábely Miklós, Rónay Gyula, Széman Endre, Soós Ferencz, Szabó József K., Stolcz Zsigmond, Szabó István, Törköly József, Varga András és Weinberger Rezső.

A beadott indítvány felolvastatott s a tanács, mely azzal foglalkozott, a fent részletezett alakban azt örömmel tette magáévá és a közgyűlésnek elfogadásra ajánlotta. A képviselőtestület egyhangú tüntető lelkesedéssel fogadta el az indítványt, kivitelével a polgármestert és tanácsot megbízta. — Ezzel az emelkedett, ünnepi hangulatban megtartott közgyűlés véget ért.

Személyi hírek. Bornemisza László főispán hivatalos ügyekben az elmúlt héten Budapesten időzött pár napig. Lukács Géza alispán pedig ut ügyekben teljesített több napi külfoglalkozást a Dobsina—Igló—poprádi és zabari utvonalon.

Veress Samu dr. főgimnáziumi igazgató érdekes utra indul a jövő héten *Institóris* Endre dr. ügyvéd és Siposs Béla mérnök társaságában. A Rákóczi-kollégium kirándulásához csatlakozva elmenniük *Nápolyba* és *Rómába* s a két világvárosnak és környékének nevezetességeit rézik meg. Az utazás 8—10 napig fog tartani.

Főigazgatói látogatás. Jurkovich Emil, a besztérczebányai tankerület kir. főigazgatója, a közoktatási kormány felügyeleti jogának gyakorlásában, a múlt héten végezte hivatalos látogatását a rimaszombati egy. prot. főgimnáziumban. Látogatása 3 napra terjedt: csütörtökön és pénteken meghallgatta az egyes osztályok előadási óráit és átnézte a dolgozatokat, valamint az igazgatói irattárat, szombaton a könyvtárakat és a muzeumokat vizsgálta meg s a tanári karral gyűlést tartván, előadta tapasztalatait és megjegyzéseit, — kifejezvé az intézet vezetése, külső és belső állapota fölött általában teljes megelégedését.

Földmivvelésügyi kinevezés. A m. kir. földmivvelésügyi miniszter Ligeti Béla rosznyói m. kir. állatorvost a IX. fizetési osztályba jelenlegi állomáshelyén való meghagyással kinevezte.

Áthelyezés. Az igazságügymin. Krayzell Miklós kassai kir. járásbírójt saját kérelmére áthelyezte a budapesti büntető kir. járásbíróshoz.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Borzy Mihály rimaszombati polgárfiát: Borzy Lajos budapesti I. honvédszázadbeli I. oszt. számvivő igazolványos altisztet a budapesti keresk. és váltótörvényszékhez irnokká nevezte ki.

Szakvizsga letétele. Ifj. Habány József, kir. adótitkár, a ki csak a közelmúltban az itteni kir. adóhivataltól a batonyai kir. adóhivatalhoz lett áthelyezve, az államszámviteli szakvizsgát kitüntetéssel tette le az elmúlt héten Budapesten.

Házasság. Holczmann Mariskát, néhai Holczmann Sándor és neje özv. Holczmann Sándorné kedves leányát f. hó 23-án vezette oltárhoz Putnokon dr. Ruszkay István ózdi fiatal ügyvéd.

Eljegyzések. Özv. Adorján Lőrinczné kedves és bájos leányát *Lylit* eljegyezte Zólyomy Lajos budapesti államrendőrségi ker. kapitány vármegyénk szülőtte. Az eljegyzés híret széles körben nagy örömmel fogadták.

Dr. Trattner Géza rosznyói orvos eljegyezte Gutlohn Malvint, dr. Gutlohn Henrik rosznyói vasuti és vármegyei tb. főorvos kedves leányát.

Koncz Kálmán monori pénzüntézeteki könyvelő, Koncz Károlynak a Gömörmegyei Nép- és Iparbank pénztárnokának és neje szül. Gaskó Erzsébetnek fia eljegyezte Szalisznyó Margitkát Nagykőrösről.

Közgyűlés. A helybeli izraelita egyház évi rendes közgyűlését — mint ezt a választmány legutóbb tartott ülésén elhatározta, április hó 4-ikén csütörtökön délután 3 órakor tartja.

Halálozások. Fekethe Nándor nyugalomba vonult putnoki gyógyszerész, Putnok és vidéke társadalmának népszerű és köztiszteletben álló tagját mély gyász sújtotta, amennyiben felesége: Isay Fekethe Nándorné szül. Kecskény Eleonóra életének 61-ik, házasságának 44-ik évében folyó hó 17-én rövid szenvedés után elhunyt. Hült tetemei folyó hó 19-én nagy részvét mellett helyeztetek örök nyugalomra a róm. kath. egyház szertartásai szerint a putnoki családi sírboltban. A gyász eset széles körben keltett őszinte részvétet.

Nagy és megrendítő váratlan gyász sújtotta a hazafiasságáról és kiváló tanintézetéről híres jászóvári premontrei rendet. Egyik legértékesebb tagja Röpászky Barna premont. kanonok és rosznyói főgimnáziumi igazgató hunyt el f. hó 17-én hirtelen férfi korának delén Rozsnyón. Az elhunyt nemcsak kiváló professzor, de emellett egy az emberi nemes tulajdonokkal megáldott férfitárs és pap volt, kit nemcsak prépostja, testvérei és diákjai szerettek a rajongásig, de Rozsnyó város egész társadalmá is felekezeti különbség nélkül nagyon szerette és becsülte. — A rend által kiadott gyászjelentést itt közöljük:

A jászóvári premontrei kanonok-rend prépostja úgy a saját, mint az egész rend nevében mélyen megrendülve, kimondhatatlan gyászszal jelenti, hogy Röpászky Barna Lajos premt. kanonok, a rosznyói ház főnöke, főgimn. igazgató, folyó hó 17-én reggel 6 órakor 48 éves korában, áldozó papságának 24-ik, tanári működésének 23-ik és igazgatói működésének 2-ik évében hirtelen elhunyt. A megboldogult földi maradványait folyó hó 19-én az intézetből, a Xaveri szt. Ferenczről elnevezett diáktemplomban megtartandó gyászszertartás után a rosznyói sírkertben helyezték nagy részvét mellett örök nyugalomra.

A zólyombrézói m. kir. állami vasgyárösszlet tisztikara külön gyászlapon mély szomorúsággal tudatja, hogy szeretett kartárs: Latinák Gyula felügyelő, a főtiszlecei m. kir. vasgyár üzemvezetője f. hó 18-án 54 éves korában, buzgó szolgálatának 34-ik évében hosszabb szenvedés után Tiszolczon elhunyt. Földi maradványait folyó hó 20-án szállították Nagyvisnyó-Dédesre és ott helyezték örök nyugalomra. — A ravatalt sok szép koszoru és csokor díszítette. Az elhunyt halála előtt egy névjegyzéket készített 280 személyről, a kik részére gyászjelentésének elküldését meghagyta. Elhunytat az előkelő Latinák család gyászolja.

Elhunyt egyetemi tanár. Mint a lapokból értesülünk, a múlt héten Budapesten meghalt dr. Mariska Vilmos egyetemi jogtanár, a kinek szülői Rozsnyón éltek és így megyénk kiváló szülőttei közé tartozott.

Adomány. Pósa Lajos nemesradnóti ref. lelkész, ki a múlt évben vesztette el nagy reményekre jogosító, tehetséges V. oszt. tanuló gyermekét, azon 25 kor. összeget, melyet az elhalt tanuló társai koszorúmegváltás címén gyűjtöttek — 100 koronára egészítette ki. Ez összeg a „Pósa Béla emléke“ czimen a helybeli főgimn. ifjúsági gyámegyletnél van elhelyezve, hogy abból évenként egy derék, jóra való, szorgalmas diák jutalmaztassék meg.

Ipari továbbképző tanfolyamok bezárása. A Rimaszombatban rendezett ezidei ipari továbbképző tanfolyamok bevégeződésekor f. hó 31-ikén délelőtt 10 órakor az állami el. leányiskola II. osztályának termében az elkészített rajzokat és írásbeli dolgozatokat kiállítják, melyeknek megtekintésére az érdeklődőket ezuton tisztelettel meghívja a tanfolyamok vezetője.

Továbbképző tanfolyam tanítók és tanítónők számára. A vallás és közoktatásügyi miniszter folyó évi július hó 1-től 20-ig terjedő időben Baján, Kiskunfélegyházán, Stubnyafürdőn, Temesváron tanítók számára, Eperjesen és Szabadkán tanítónők számára, továbbképző tanfolyamot rendez. A tanfolyamra felvételt bármely jellegű iskolánál működő tanítók (nők) kérhetnek. A hallgatók 60% a díjtalan ellátásban és 15—15 kor. utazási költségben, a többi pedig ingyen szállás és mérsékelt étkezési kedvezményben részesül. — A felvételt a vármegyei kir. tanfelügyelőhöz intézett és április hó 5-ig benyújtandó bélyegtelen kérvényben kell kérni. Ugyanott bővebb felvilágosítás nyerhető.

Huszárok átvonulása. F. hó 15-től 19-ig naponta érkeztek városunkba és vonultak tovább huszárcsapatok. A Szombathelyről Galicziába áthelyezett 11-ik cs. és kir. közös huszárezred századai voltak a csapatok, melyek azért érkeztek külön-külön századonként, hogy elszállásolásuk könnyebben eszközölhető legyen. Az ezred első századát csak 16-ára vártuk, mert így jelezte a hadtestparancsnokság által a közgazgatási hatósággal közölt menetelési terv, de ettől eltérőleg egy nappal előbb érkeztek és menetelési irányt is változtattak. Az eredeti terv szerint Rimaszombat, Feled, Sajólánártfalva, Velkenye, Sajópüspöki és Putnok lettek volna vármegyénkben az átvonulási és pihenő helyek. Az ezred azonban ettől eltérőleg, a rövidebb utat választotta és pedig: Rimaszombat, Bátka, Tornalja, Sajógömör, Sajószárnya és Aggtelek, azután mentek át Abaujba Jósafő községéig. Az ezred kitűnő kondícióban érkezett hozzánk és menetelt tovább s elmondhatjuk, hogy az nyalka szép zala- és vas megyei fiukból állott és a tisztikar is csupa magyar uri családok ivadékai voltak. Érdekes, hogy Tornaljáról *Ferdinánd* bolgár királyt, mint az ezred tulajdonosát táviratilag üdvözltek, melyre a nemeszivu uralkodó ezredtulajdonostól szép választ kaptak. A táviratokat magyar szövegben közöljük:

Öfelsége I. Ferdinánd bolgár király Sofia.

Lanczutra való menetelés közben mai napon gömöri határra lépve, engedje meg, hogy Felsőged legenedelmesebb huszárezrede szerencsekívánátát legalázatosabban lábai elé tegye. *Szirmay* őrnagy, ezredparancsnok. Melyre Tornaljára a következő távirati válasz érkezett:

Major von Szirmay Interims-Regiments Commandant K. u. K. Husaren-Regiment 11. Tornalja.

Die Treue Begrüssung meines Husaren Regiments bei betretung des schönen Gömörer Comitates hat mich ebenso sehr erfreut als gerührt die wärmste Wünsche begleiten das Regiment auf seinem Marsche nach dem Neuen Garnisonsorte. — (A szép Gömör megye határának átlépése alkalmával huszárezredemnek tolmácsolt hűséges üdvözlote nagyon megörvendeztetett és meghatott, a legmelegebb kívánságok kísérik az ezredet menetelés közben az új állomáshelyére. Legszívélyesebb üdvözlote mindnyájoknak és jó menetelést a kedves Gömör és Szepes vidékén át. *Ferdinánd.*

Márczius 15-ikének megünnepléséről még mindig érkeznek lapunkhoz tudósítások a vidékről. Így a két *Hangony* községének ünnepéről is kaptunk értesítést. Az egyik iskola tantermét, az ünnepi díszbe öltözött gyermekcsereg mellett, zsúfolásig megtöltötték az uri családok és a községek többi lakosai. *Havasy* Alajos kántor gyönyörű beszédben eseten a márczius 15-iki eseményeket, végén forró fohással kérve Istent, tegye erőssé a gyermekek szívében a haza szeretét. Azután mintegy husz iskolásgyermek igazi, átértzett lelkesedéssel, tüzzel szavalt szebbnél-szebb költeményeket a szabadságról és hazáról, közben hazafias dalokat énekelve. Az ünnepséget a himnusszal kezdték és a szózáttal zárták be.

Rimaráhón úgy a róm. kath., mint az ág. evang. iskolákban, valamint a községi óvodában is szép ünnepély volt márczius 15-ikén. Az ünnepély mindegyik iskolában isteni tisztelettel kezdődött, mely után az iskolásgyermek az ünnepelő hazafias közönséggel az iskolákba vonultak s ott a tót ajku iskolásgyermek a Hymnusz, s egyéb hazafias dalok, majd a szózat eléneklésével és hazafias szavatok előadásával gyönyörködtették az ünneplő közönséget. Különösen szép volt az óvodás kis gyermekek előadása, megható volt ezen apró tót gyermekek lelkes magyar szavata és hazafias daloknak éneklése. Ezen megkapó szép hazafias ünnepély rendezéseért méltán illeti meg a dícséret úgy a tanítókat, mint *Zimann* Ilona óvónőt, ki fáradhatatlan buzgalommal csepegteti ezen apró tót gyermekek szívébe a csengő magyar szó iránti szeretetet.

A *„Tiszolczi magyar kaszinó“* ezuttal már saját helyiségeiben ünnepelhetette meg márczius idusát. Össze is gyülekezett szép számmal a magyarság, hogy bemutassa hódolatát nagy

őseink dicső emlékének s a felelevenített tetteikből új bátorságot, erőt s lelkesedést merítsen az élet további küzdelmeihez. S itt nyerhetett is tápot mindezekhez, mert az ünnepély kerete szerénysége mellett is méltó igyekezett lenni a mesék országába illő nagy korszaknak foglalatához, ahhoz a féltve őrzött klenódiához, a melyhez a magyar mindenkor oly áhitattal és oly félve közeledik, mint egykoron Mózes az égő csipkebokorhoz. Az alkalomhoz illő bevezetésül a „Talpra magyar!“ örökbecsű és szépségű dallamára zendített rá a vegyeskar *Parák* Lázár tanító szakavatott vezetése mellett, e gyújtó dallal oly lelkesedést keltve, hogy a közönség ismételtlen meg-megújuló ovációkban részesítette az ügyes dirigens, s derék énekeseit. Ezután *Dobos* Margitka lépett a pódiumra s elszavolta *Ábrányi* Emil „Márczius 15-ike“ című költeményét. Mélyen átértzett s gyönyörűen előadott szavataival általános tetszést aratott s lelkes tapsban és éljenzésben volt része. A csend beálltával *Szántó* Árpádné énekszámára került sorra. A *Parák* Lázár harmónium kísérete mellett előadott mélabús dal: „Kizöldült már Kossuth Lajos sírhalmá“ kedvesen, a hallgatóság szívét megindítóan hangzott el s szünni nem akaró tetszésnyilvánításokkal honorálta a közönség az előadót. Ezután a nap fontosságát méltató ünnepi beszéd következett, a melyet *Plachta* Albert elnök mondott élénk figyelemmel kísérve. Ezt ismét egy a vegyeskar által előadott kurucz nótákból összeállított egyveleg követte, a melynek precíz, harmónikus előadásával a közönséget szinte felvillanyozták. A tapsvihar megszűntével újból egy szép szavaltban gyönyörködhetett az illusztris vendégcsereg. Ezuttal *Hanák* Margitka lépett a közönség elé, hogy elszavolja *Szaboleska* Mihálynak „Márczius 15“ című remek költeményét. Ezt annyi természetességgel, oly közvetlenséggel és olyan kedves hanghordozással adta elő, hogy szavataival a legélénkebb tetszésnyilvánításokat váltotta ki a hallgatóság köréből. Végül befejezőképpen nemzeti imánkat: a himnuszt zengte el a dalkar nagy tetszéstől kísérve. — A szépen sikerült ünnepély után még sokáig együtt maradt a közönség, hogy a zene lágy ütemei mellett *Terpsichorénak* is bemutassa hódolatát.

Adomány a nyomorékoknak. *Gal* Emilné ruhaneműt és özv. *Béreczy* Kálmánné pedig lábbelit adományozott a nyomorék gyermekeknek. Az elnökség ez uton fejezi ki hálás köszönetét az adományokért.

Temetkezési egylet közgyűlése. A rimaszombati polgári olvasókör védnöksége alatt álló általános temetkezési egylet folyó hó 17-én a polgári olvasókör nagytermében idb. *Rábely* Miklós elnöklésével tartotta 18-ik évi rendes közgyűlést a tagok élénk érdeklődése mellett. A közgyűlést az elnök meleg üdvözlő szavakkal nyitotta meg, majd *Istók* József jegyző felolvasta a múlt év eseményeire vonatkozó jelentést, s a közgyűlés úgy ezt, mint a számvizsgáló-bizottság jelentését helyesléssel és jóváhagyással vette tudomásul, a felmentvényt úgy a vezetőségnek, mint *Kohúth* Lajos egyleti pénztárnoknak elismerése és köszönete kapcsán megadta. A zárszámadás szerint a múlt évi bevétel 19156 korona 52 fillér, a kiadás 810 korona 41 fillér készpénz maradvány mint egyenleggel ugyanennyi. A temetkezési egylet vagyona 51416 korona 09 fillér. Az alapszabályok módosítása után megválasztott az új tisztikar. Elnök: id. *Rábely* Miklós, alelnök *K. Szabó* József, pénztáros *Kohúth* Lajos és jegyző *Istók* József. A választmány tagjaivá megválasztottak: *Andrik* János, *Benyó* Béla, *Bodor* László, *Cseh* István, *Cseh* János, dr. *Csernay* Dániel, *Eszenyi* Gyula, ifj. *Gasko* János, *Horváth* György, *Jávorszki* László, dr. *Kármán* Aladár, *Konyha* Béla, *Kovács* István, *Koreny* Pál, *László* János, *Lévai* Izsó, *Soós* Ferencz, *Stolcz* Zsigmond, *Rónay* Gyula, *Szabó* József mészáros, *Tarjányi* János, *Tomay* Alajos, *Török* Pál, *Varga* Lajos rendes tagok, *Rohák* Pál, *Loffay* Lajos, *Rábely* Károly, *Vozáry* Samu pórtagok. A közgyűlés az elnök lelkes éltetésével ért véget.

A kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága rendes havi ülését f. hó 31-én *Virágvasárnapján* délelőtt tartja s ez alkalommal fogják megállapítani az évi rendes közgyűlés idejét is.

Felolvasás vetített képekkel. A helybeli kath. olvasó egylet ma (vasárnap) délután 4 órakor saját dísztermében ismeretterjesztő felolvasást tart 60 színes vetített képpel Nyugat-Magyarországról és a Tátráról. Szünet alatt *Boga* Jolán urleány Váradi: „*Stella Maria*“ című költeményét fogja szavalni. — Belépődíj 20 fillér.

A rozsnyói háztartási tanfolyam. Ugy szeretnénk gondolatainkat megnyujtani és tollunkat meghosszabbítani, midőn a rozsnyói háztartási tanfolyam befejezéséről emlékezünk meg, de kevés helyünk lévén, arról csak röviden írhatunk. A rozsnyói háztartási vándortanfolyam folyó hó 10-én nyert befejezést szépen sikerült vizsgával és próbabeállással. A tanfolyam tulajdonképen az ottani nőegyesület vezetése alatt folyt le s a sikerből az oroszlanrész első sorban *Vargáné Scheffer* Etelka elnököt illeti, ki nagy körültekintéssel és buzgalommal vett részt mindvégig a tanfolyam működésében. A vizsga *Stegmüller* Mária a kecskeméti háztartási iskola igazgatója elnöklése mellett folyt le a városi közönség nagy érdeklődése mellett. A tanfolyam tanítónői *Rátek* Francziska, *Zselvay* Margit és *Soltész* Ilona voltak, kik nagy szakértelemmel tanítottak. A növendékek névsora a következő: *Branszky* Anica, *Dankó* Margit, *Fábry* Irma, *Fuksz* Emma, *Gantner* Juliska, *Hritz* Emma, *Hokky* Marcsa, *Horváth* Ilonka, *Horváth* Olga, *Klamartsik* Erzsike, *Kiss* Sári, *Kovács* Juliska, *Koren* Ilona, *Lang* Erzsike, *Láng* Paula, *Mojcs* Marcsa, *Ráth* Aranka, *Regula* Jolánka, *Szilágyi* Juliska, *Valkay* Mariska, A próbabeálláson résztvettek a nőegyleti elnökön kívül: özv. *Fábry* Károlyné, *Feyman* Lászlóné, *Branszky* Vendelné, *Bartholomaidesz* Adél, *Adamis* Gusztávné, *Kiss* Károlyné, dr. *Klein* Kálmánné, *Scheffer* Berta, dr. *Pösch* József polgármester, *Branszky* Vendel, *Feymann* László, *Adamis* Gusztáv főgimn. igazgató, *Komoróczy* Miklós és *Pásztor* Mihály a rozsnyói lapok szerkesztői és lapunk szerkesztője, mint meghívott vendégek. Az izletes ebédet maguk a szép növendékek szolgálták fel s így természetes, hogy az ebéd izletesebb volt. Az ebéd alatt sikerült felköszöntök is hangzottak el. Mint utólag értesültünk, másnap 11-én sikerült táncmulatságot rendezett a növendékeknek az ottani kaszinó.

A helybeli izr. temetkezési szent egyletben *Kosiner* Vilmos lemondásával megüresedett elnöki tisztet mult vasárnap töltötték be választás útján *Galambos* József alelnök vezetése mellett. Egyhangulag *Zeidner* Bernát fakeskedőt választották elnökkel.

Szülésznők vizsgája. A helybeli vármegyei közokráhazzal kapcsolatos kerületi bábaiskolában a most folyamatban levő két hónapos tótnyelvű kurzus f. hó 30-án szombaton nyer befejezést, ekkor tartják meg a szokásos vizsgát.

Választmányi ülés. Az Otthon társaság f. hó 19-én dr. *Cziner* Miksa elnöklésével ülést tartott, melyen új tagokat vettek fel és megbeszélés tárgyát folyó ügyek képezték.

A sajtóvolgyi takarékpénztár, új pénztárat Rozsnyón f. hó 21-én tartotta alakuló közgyűlést élénk érdeklődés mellett.

Szökés. Folyó hó 13-án az aszódi m. kir. javító intézetből *Krivus* András és *Ferencsik* János lopás miatt javító nevelésre ítélt 15 éves fiuk megszöktek. Több napi kóborlás után *Kecege* községben az ottani községi bíró és hites elfogták a szökevényeket és folyó hó 18-án a rimaszombati kir. ügyészség fogházába bekísértették. Innen folyó hó 19-én az aszódi kir. javító intézetbe visszaszállították a reményteljes csemetéket.

Véletlen lövés. F. hó 22-én estefelét *Korent* V. puskaműves egyik alkalmazottja: *Földvári* József egy pisztolyt tisztogatott, mely véletlenül elsült, s a golyó *Feledi* István inas bal lábát keresztül furta.

Vasuti elgázolás. A garamvölgyi vasuti vonalon f. hó 22-én *Vereskő* és *Nándorhuta* között a délutáni vonat *Kucsera* Matus 32 éves trencsénmegyei házalót elgázolta. A sérültet első orvosi segélynyújtás céljából *Vereskőre* szállították, honnan aztán *Breznóbányára* akarták szállítani, de *Ágostonlak* és *Helpa* között a szerencsétlen ember kiszenvedett. Hulláját beszállították *Breznóbányára* a hullaházba. — A bíróság megindította a nyomozást.

Halásztársulati közgyűlés. A tiszolci halásztársulat folyó hó 10-én tartotta évi rendes közgyűlését, a melyen városunkból is résztvettek: *Cseh* István kir. ítélőtáblai bíró, *Mészáros* István kir. törvényszéki bíró, *Smál* Gyula kir. járásbíró és *Wall* József kir. pénzügyi számvizsgáló, mint a 38 tagból álló társaság tagjai, kiket *Szántó* Sándor jegyző, a halásztársulat titkára a vasuti megállónál szívélyesen fogadott. A közgyűlés megkezdése előtt a vidéki tagok a haltenyésztő telepre mentek a társulati titkár vezetése mellett s itt igazi gyönyörűségben volt részük: látták a mintaszerűen készült költőházban a már kikelt mintegy 10 ezer darab pisztráng ivadékat, a mint azok a költőedényben ide-oda menekülni iparkodtak. Ezután a városháza tanácstermében gyűltek össze délután 3 órakor az igen szép számmal megjelent tagok, a hol dr. *Daxner* Sámuel ügyvéd, a társulat elnöke előbb magyar, majd tót nyelven szívélyesen üdvözölte a társulat első közgyűlésén megjelenteket és különösen a városunkbeli tagokat. — A közgyűlés lefolyása lélekemelő volt, mert meggyőződhetünk arról, hogy itt nem a hirdetett testvér-gyűlölet, hanem a legszebb egyetértés és barátság uralkodik a magyarok és a tótok között. Az alapszabályok ismertetése után a nagy pontossággal készült számadást a közgyűlés egyhangulag elfogadta és a pénztárnoknak a felmentvényt megadta. A társulat ma még a kezdet nehézségeivel küzd, amennyiben csupán a felvételi és tagdíjakból 1000 kor. értékű költőház és ivadéknevelő tavakat építtetett, így ma a 121 korona 12 fillér készpénz maradvánnyal szemben 200 korona tartozása van és még a folyó évi szükséglet 627 korona; mégis a vezetőség gondosságának köszönhető, hogy a társulat tagjai újabb teherrel meg nem rovatnak, mert a hiányzó összegre államsegély kérelmezése határozatott el, addig is azonban az igazgatóság a szükséges kiadások fedezhetésére kölcsönfelvételére feljogosított, mely az államsegély el nem nyerése esetén az évi tagdíjakból lesz törlesztendő, miután a következő években nem lesznek oly nagy kiadások. Ezután a közgyűlés a tisztikart 6 évi időtartamra egyhangulag választotta meg: Elnök dr. *Daxner* Sámuel ügyvéd, alelnök dr. *Szelényi* Jenő vasgyári igazgató Nyustya, igazgató és gazda *Kriska* János községi bíró, titkár és pénztárnok *Szántó* Sándor községi jegyző. — Igazgatósági rendes tagok: *Daxner* István takarékpénztári könyvelő, *Manicza* Imre takarékpénztári pénztárnok, *Pekár* Emil tényképész, *Korbely* János kereskedő, *Petricskó* Jenő vasgyári mérnök; póttag: *Parák* Lázár kincstári róm. kath. tanító. — A halásztársulatnak igen szép és nagy kiterjedésű halászható vizei a tiszolci patakokon kívül a rimafürészi és hacsói határban levők, melyek mind pisztrángos patakok és csakis a horgászat van megengedve. — A közgyűlés az elnök és titkár elttetésével ért véget, a kiknek az érdeme az, hogy a halásztársulat oly szépen kezd fejlődni. Miután a szívárványos pisztráng ikrák is e hó folyamán megérkeznek, melyek sokkal gyorsabban fejlődnek, mint a sebes pisztráng és mert az évi 30 ezer darab megtermékenyített ika államsegélye három évre biztosítva van, így ezen tiszolci haltenyésztés az egész vármegyére is fontos közgazdasági tényező, a hol az idegek erősítő kellemes sporton kívül néhány év alatt megrendelésre és szállításra is van kilátás, miért is ajánljuk a halász-sportkedvelőknek, hogy ezen társulatba lépjenek be. A felvételért a társulat titkárához *Szántó* Sándor községi jegyzőhöz kell fordulni.

Kötelező koronaérték számítás. Az 1912-ik évi XXI-ik törvényzikk életbe lépett. — E törvényzikk 7-ik pontja értelmében a magyar szent korona országainak területén a kereskedők és iparosok a közönséggel szemben csak a koronaértékben való számítás használhatják. Tilos ennél fogva más, mint a koronaértékben való számítás használata ajánlatokban, számlákban, jegyzékekben, számadásokban, árjegyzékekben és a nyilvánosságnak szánt egyéb közleményekben, továbbá kirakatokban, üzlethelyiségekben, kiállításokon, vásárokon és hasonló alkalmakkor. A ki a tilalom ellen vét, kihágást követ el és az illetékes kir. járásbíró által 200 koronáig terjedhető büntetéssel büntetendő.

Fertőző betegségek. Rendszerint úgy szokott lenni, hogy ha egy helyen valami fertőző betegség fordul elő, csakhamar elhíresztelik azt, hogy „járvány” van s a közönség megijed, a ki csak teheti, viszi gyermekét „járványmentes” vidékre. Ezt azért bocsátjuk előre, mert nem kell megijedni egy-két megbetegedéstől, csak óvatosnak, elővigyázónak kell lenni, amire pedig akkor is szükség van, ha nincs járványos betegség. Rimaszombatban ez idő szerint a hőkhurut (szamárhurut) lépett fel néhány családban s két vörheny, egy diptheria megbetegedés volt a múlt héten. A megyében január és február hónapokban a megyei tisztii főorvoshoz érkezett hivatalos jelentések szerint volt: *Vörheny*: Kelemér községben 3, Putnokon 1, Bénán 1, Bugyikfalván 1, Jánosiban 4, Jesztén 2, Perjesén 1, Rimaráhón 1, Pelsőczön 2, Tornalján 4, Rimaszombatban 3, Rozsnyón 4, Alsópokorágyon 3, Klenócson 4 esettel; *a kanyaró*: Naprágyon 1, Putnokon 7, Baradnán 42, Derencsényben 5, Gesztesen 29, Hacsón 1, Klenócson 6, Nyustyán 5, Rimafürészen 20, Rimócán 15, Tiszolcson 83 (meghalt 5), Királyhegyalján 1, Szuhafőn 1, Bénán 2, Bugyikfalván 1, Likér-gyártelepen 2, Rimatamásfalván 1, Aggteleken 1, Gömörpanyiton 1 és Levárton 3. *Szamárköhögés*: Nagyrőczén 12, Sajóházán 82 és Rozsnyón 3. *Diptheritis*: Kiszőczén 1, Gömörpanyiton 1, Özörényben 1, Rimaszombatban 3, Putnokon 1, Dombosmezőn 2, Klenócson 1, Válykón 1 (meghalt 1), Rozsnyón 1. *Hastypus*: Ratkón 1 (meghalt 1), Rónapatakon 1, Balogujfaluban 2, Derencsényben 1, Felsőbalogon 1, Jesztén 1, Ágostonlakon 1, Balogmásin 1, Hencsőtálván 1 és Aggteleken 1. *Járványos fültömriggy gyulladás*: Rimatamásfalván 2. *Bárányhimlő*: Özörényben 6 esetben fordult elő.

Nagy tűz. A vármegyénk nagyrőczei járásában tekvő Baráttelke községben f. hó 9-én nagy tűz dühöngött. Megégett 33 ház melléképületeivel együtt. Két darab sertés és 4 drb. birka. A kár 53813 kor., mely biztosítás útján nagy részben megtérül.

Késelés. Az utedzai alakok között városunkban közismert *Pongrácz* János f. hó 15-én egy cigány legénygyel összeveszett s ez *Pongráczot* zsebkésével nyakon szurta. A sérült sietett a kórházba gyógyulást keresni.

Panasz. Most meg a temetőben uralkodó állapotokat panaszták el szerkesztőségünkben és mi a panaszokat jogosnak találva, azoknak helyt is adunk. Az első panasz az, hogy nedves időben olyan rengeteg a sár, hogy alig lehet a temetőhöz hozzáférni. Ennek a főoka az a dűlő, a mely a temető közepén vezet keresztül s a melyet majdnem kerékagyig fölvegnak a terhes szekerek. De azonkívül is gondozni kellene az utakat és az egészet nagyobb rendben tartani, a mint dukál egy intelligens város temetőjéhez. A másik panasz a sírásó személyzetet illeti. Szemtanuk állítása szerint úgy beejtették a gödörbe a koporsót, hogy az széthasadt és a holttest kilátszott belőle. Máskor ismét mind a négy ember a koporsóval együtt beleesett a sírgödörbe s ott középen fennakadtak. Alighanem a szeszies ital a rendtelenségek magyarázata. Semmiesetre sem illő, hogy bármilyen szegény halottnak a végső búcsúztatása komoly egyházi szertartás mellett ilyen illetlen körülmények között történjék. Gondoskodni kellene róla, hogy azok az emberek ne alkalmoszerűleg egyszer sokat, máskor semmit se kapjanak, hanem egyformán fizessék őket, akkor inkább lesznek rendes munkások.

Halálos kődobás. A forgácsfalvai plébániához tartozó felső Drahova-pusztán leánykérőben volt két herencsvölgy—fehérvizi legény. Az egybegyűlt fiatalság nem jó szemmel nézte az idegen fiatalokat s éjjel lesbe állottak s egyikük egy éles kővel úgy fejbe dobta *Pavcsó* András 23 éves fehérvizi legényt, hogy az két hétig nyomta az ágyat s folyó hó 11-én koponyarepedés következtében meghalt. A tragikus véget ért legény kivált a rakoncátlan irtványi híres legények közül s mint szelíd, jóra való fiut szeretete mindenki. Életével fizette meg a rokoni szívességet, hogy unokabátyjával leány-nézőbe ment.

Vizbefult kosárfonó. *Szabó* Pál alsó, rimavarbóci lakos, öreg kosárfonó f. hó 16-án a rimapartra ment fűzfavesszőt szedni. Vessző

szedése közben megcsuszott, a Rimába esett s a nagy víz elsodorta és megfult. Holttestét a község egész lakossága már napok óta keresi, de megtalálni ezideig nem sikerült. Jellemző, hogy a vizbefult ember öreg özvegye már járt a miskolci híres, mindentudó és látó asszonynál is s attól kérdezte meg, hol található meg szerencsétlen férjét.

Ügyészségi megbízott. Az igazságügyi miniszter *Mocsár* Andor rozsnói járásbírói jegyzőt, a rozsnói ügyészségi megbízott állandó helyettesül rendelte ki.

Előjárósági ülés. A rimaszombati általános ipartestület ma (vasárnap) március 24-én d. e. 11 órakor a városháza nagytermében igazgatósági ülést tart; melyre a tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

Értesítés. „Murányvár története egyszerű smid Kalauz Murányvárában” cím alatt kiadandó munkám oly öröndetes pártfogásnak örvend, oly nagyszámu arra az előfizetés, hogy czélszerűnek találtam az előfizetési időt folyó évi április 12-ig meghosszabbítani, alkalmat óhajtok nyújtani ez által arra, hogy kik még előfizetni kívánnak azon munkára, előfizethessenek. Ezen mintegy 45—50 oldalra terjedő füzet, mely a vár látképével s tervrajzával lesz ellátva, folyó évi április hó második felében fog megjelenni. Ára példányonként egy korona. Postán szállítandó füzetek árán kívül czélszerű 10 fillér postadíjat küldeni. — Rimaszombat, 1912. március 21. (Kmetty-utca 19.), tisztelettel *Czibur Elek*.

Gázmotorkezelő tanfolyam. A kaszai m. kir. állami felső ipariskolánál április hó 1-én gázmotorkezelő tanfolyam nyílik meg, mely május hó 12-ig tart. Ezen tanfolyam czélja, hogy a gáz-, benzin-, kőolaj- és szeszmotorok szerkesztésével, működésével és kezelésével megismerkedhessenek azok, kik ily motorokat üzembentartanak, kezelnek vagy kezelni szándékoznak.

Lopás. *Holländer* Sándor rozsnói lakos zárt pinczejét f. hó 9-én éjjel *Kiss* Farkas Zsuzsanna cselédleány feltörte és onnan különféle italneműeket 32 korona kárértékben ellopott. A zsákmányt ismeretlen tettesekkel együtt elfogyasztotta. Nevezett tettét beismerte és tekintettel állandó lakhelyére, egyelőre szabadlábon hagyatott. A nyomozás az orgazdák kézrekerítése iránt elrendeltetett.

Egy nemesi család emléke. A megyebeli nemesi családok sorában éltek a múlt század elején a *Mórászok*, a kiknek sírboltkápolnáját a rimaszombati régi temető elején mostanában bontották le, mert a sírbolt egy új utcza területére esett. Nem lesz érdektelen, ha chronosticonnal ellátott márványtáblájuk feliratát lapunkban megörizzük, mint egy nemesi család történeti emlékét. — A felirat így szól:

StephanVs Mórász (de Nagy Mályas) sVIs VXorIs
Barbarae RakoVszki (de cadem) fILIAe ELLsabeth haereDIs et CLerI pIIIs eXVIIIs strVXIIt.

Magyarul: Nagy Mályasi Mórász István a saját, a felesége Rakovszki Rakovszky Borbála, leánya Erzsébet mint örököse és a papság kegyeletes hamvainak emelte. — A nagy betűk ezt az évszámot adják: 1828. Tehát 16 év hián egy százados volt az a régi épület.

Megszökött rab. Horvát János eszterézi lakos folyó hó 10-én a sátoraljaujhelyi kir. törvényszéki fogházból megszökött s mikor Eszterézsbe hazaérkezett, rabruháját levette és polgári ruhába öltözve, bejött Rimaszombatba. Ezt azonban vesztére cselekedte, mert itt *Mács* Miklós fogházzór felismerte, elfogta és a helybeli kir. törvényszéki fogházba bekísérte. A szökevényt erős fedezet mellett f. hó 21-én a sátoraljaujhelyi kir. törvényszéki fogházba visszazsállították.

Eladó széna és burgonya.

Értesitem a vevő közönséget, hogy nálam **széna és burgonya** — métermázsánként **6 korona 40 fillértől 7 kor.-ig** — eladó. A szénát vagy burgonyát a tiszolci állomásra szállítom. — Az eladó burgonya mennyisége 10—20 mm. .

Rosenbaum Mór Tiszolcz.

Nyugdíjgyuleti közgyűlés. A helybeli általános ipartestület nyugdíjgyűlése f. hó 10-én id. **Rábely Miklós** elnöklésével, a tagok élénk érdeklődése mellett tartotta meg a polgári olvasóköriben kilencedik évi rendes közgyűlését. Az elnöki megnyitó után az évi jelentést olvasta fel **Rónay Gyula** titkár. A nagy gonddal megszerkesztett jelentést a közgyűlés jóleső érdeklődéssel és megnyugvással vette tudomásul, mert látta ebből is, hogy a vezetőség mindent elkövet az intézmény fejlesztése érdekében. Az ellenőrző bizottság tagjainak: ifj. **László János**, **Soós Ferencz**, **Tomay Alajos**, **Tóth Béla** és **Varga Lajosnak** a múlt évi zárszámadásra vonatkozó jelentése szintén helyesléssel és jóváhagyólag vétetett tudomásul s úgy az elnökségnek, mint különösen **Török Pál** pénztárnoknak a felmentvényt a közgyűlés köszönete és elismerése kapcsán megadta. A számadás szerint a bevétel volt 13508 kor. 66 fillér, a kiadás 10514 kor. 34 fillér tökécsített összeg beszámításával ugyanannyi volt. A vagyon 63700 korona; szaporodás 11700 korona. Az alapszabályok egyes pontjának módosítása után a tisztikar és vezetőség, lejárván a három évi mandátum, leköszönt. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel újra megválasztotta 3 évre elnöké: id. **Rábely Miklóst**, alelnökké **Szabó József** mészáros, titkárrá id. **Rónay Gyulát**, pénztárnokká **Török Pált** és a régi ellenőrző bizottsági tagokat, valamint 24 választmányi tagot, kik közé a három megüresedett helyre **Matolcsy Pál**, dr. **Csernay Dániel** és **Szoyka Pál** választatott be. A közgyűlés ezután az elnök zajos éltetésével véget ért.

Megfojtotta gyermekét. **Molnár Mária** 32 éves szakácsné, ki Szárnyán volt szolgálatban, f. hó 3-ikán egy kiviselt, érett fiamagzatnak adott életet s aztán két ujját a magzat torkába nyomva, addig tartotta bent, míg a kis fiú megszünt élni. A magzatot aztán egy asztalterítőbe burkolta és elrejtette a kegyetlen anya. Az eset után **Molnár Mária** Rimaszécsbe ment, hol egy 11 éves fia állami gondozásban van és itt tartózkodott. F. hó 12-én a csendőrség nyomozása után **Boross Zoltán** vizsgálóbíró kihallgatta az anyát, ki a szülést beismerte, de bünetét csak másnap ismerte be. A vizsgálóbíró a kis magzat hullájának boncolását és az anya megvizsgálását elrendelte s f. hó 15-ikén **Boross Zoltán** kir. járásbíró jelenlétében ezt dr. **Kármán Aladár** és dr. **Molnár Ferencz** orvosok teljesítették. A bűnös anyát f. hó 16-án beszálították a kir. törvényszék fogházába.

Vásáráthelyezések. A miskolci kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter megengedte, miszerint Felsőbalog községben a f. évi április hó 5 és 6 ára eső országos kirakó és állatvásár ez évben kivételesen április hó 10. és 11-én, Garamszécs községben a f. évi április hó 9-ére eső országos kirakó és állatvásár ez évben kivételesen április hó 10-én tartassék meg.

Életveszélyes fenyegetés. **Galló András** rekenyeujfalusi lakos folyó hó 8-án este 10 órakor **Gutman Ignác** sebespataki lakos koreszmájába erőszakkal behatolt és a koreszmárost erőszakkal és fenyegetésekkel arra kényszerítette, hogy részére pálinkát inni adjon. Mikor már terhelt leitta magát, a koreszmából egyszerűen fizetés nélkül megugrott. — Tettes kézrekerítése iránt a nyomozás elrendeltetett.

Nyilt-tér.

E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Válasz azon ösmeretlennek, a ki e hó 20-án feleségemnek névtelen levelet írt.

Ön egy aláírásával el nem látott levelet intézett nőmhöz, melyben azt kívánta, hogy egyik irodai alkalmazottnak azonnal bocsássam el szolgálatából.

Megnyugtatósa végett értésére adom, hogy feleségem e levelet nekem kézbesítette azzal a kijelentéssel, hogy ő magát az alispán nevének és nem directorának tartja s ez oknál fogva az alispáni teendőik mikénti elintézésébe magát bevonni nem kívánja.

A mi már most az ügy érdemét illeti, tudatom, hogy bárkinek is jóakaratu nézeteit szívesen meghallgatom, a netán jelentkező bajokat vagy hibákat orvosolom; de névtelen és konkrét adatokkal nem támogatott feljelentésekre avagy gyanúsításokra semmit nem adok; hisz ha e térre lépnek, egy hét alatt mindenkit ki lehetne ületni velem állásából.

Hagyjon fel tehát ön jövőben a névtelen (pfuj) feljelentésekkel, mert annak — bármily nagyhangu frázissal lenne is az támogatva — kívánt sikere nem lesz.

Legyen nyugodt, nem hiszem el azon állítását sem, hogy ön a mi „hozzánk tartozó” volna. Én ismerem a mi hozzánk tartozóit s azok jellemét, de egy sincs azok között, a ki ily ocsmányságra, t. i. névtelen szereplésre vállalkozni tudna; ha pedig ilyen mégis akadna, azt mi szívből, sőt még házunkból is örökre kizárnók.

Reményem, hogy ezeket még a kedves „névtelen” levélíró is megértette.

Rimaszombat, 1912. évi márczius hó 22-én.

Lukács Géza.

Jó megjelenésű intelligens fiatalember — kedvező fizetési feltételek mellett —

biztosítási kultiszviselőként

felvétetik. — **Ajánlatok:** „MAGYAR BIZTOSÍTÓ” czim alatt e lap kiadóhivatalában. 2—4

SINGER

„66”

a XX. század varrógépe.

Csakis czégünk üzleteiben vagy azok ügynökei utján vásároljunk.

Singer Co. varrógép R.-Társaság.

RIMASZOMBAT, Andrassy-utca 1. sz.

Egy a fehérműtöméshez való utasítást tartalmazó füzet bárkinek ingyen kiadatik 27—52

Háztulajdonosok figyelmébe!

Tisztelettel hozzuk Rimaszombat város nagyérdemű közönségének tudomására, hogy alólírottak a helyben végzendő **vízvezetési házi berendezések s csatornázási munkák** szerelésére **társultunk. A vízvezeték házi berendezési tárgyai-ból Zsuffa Kálmán üzleti helyiségeiben Deák Ferencz-utca 24. házszám alatt közös**

MINTA RAKTÁRT

nyitottunk. Kérjük annak megtekintését. — Felszólításra **díjmentes részletes költségelőirányzattal** szolgálunk. — Rozsnyón és a fővárosban s több külföldi városban **e téren** szerzett tapasztalataink s ily munkát állandóan végzett személyzetünk teljes garanciát nyújtanak. Az általunk szerelt berendezésekért s árukért szavatolunk. — Szíves érdeklődést, megkeresést vagy megbízást akár **Zsuffa Kálmán**, akár **Lipták és Juhász Rozsnyón** czimén kérünk.

Tisztelettel:

Zsuffa Kálmán, Lipták és Juhász.

A tavaszi idényre

kitűnő minőségű

férfi-, női- és gyermek-czipők

nagy választékban kapható:

1—2

Kovács Zsigmond-féle

czipőüzletben, Rimaszombat Deák Ferencz-utca 8. sz.

Valaszky Rezső

× óra- és ékszerüzletében ×
egy jó házból való fiú
tanulóul felvétetik.

A Tompa-szállodában

egy liter **KADARKA-SCHILLER** bornak az ára — utczán át kimérve — **64 fill.** — R.-szombat, 1912. márczius hó.

3—3

GEDE ISTVÁN vendéglős.

Könyv bekötéseket

a legrövidebb idő alatt izlésesen, jutányos áron :: eszközöl ::

Rábely Miklós és Fia

:: könyvkötészete ::

RIMASZOMBAT, Erzsébet-tér 9.

:: (Kaszinó-épület.) ::

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a nagyjérdemű közönséget, hogy Deák Ferencz-utca 12. szám alatt **szijgyártó műhelyemet** lévő építkezés miatt **márczius 18-tól** ugyanoda az udvarba helyeztem át. 2-3
Tisztelettel: **Dániel Ferencz szijgyártó.**

Hámos Árpád kertészetében

Tornalján mintegy 1000 drb. igen szép, különféle színű 1-3

rózsaoiltvány

= darabja 80 fillérjével eladó. =

Akar Ön

tartós, könnyű hajtású strapa

kerékpárt olcsón vásárolni?

ugy forduljon bizalommal

Valaszky Rezső

ujjonnan megnyitott óra-, ékszer- és kerékpár-üzletéhez

Rimaszombatban.

Különlegesség új rendszerű dupla áttételes

hegymászó kerékpárokból.

Nagy választék kerékpár alkatrészekben.

Régi kerékpárokat a legmagasabb árban beváltok vagy javításba elfogadok.

Pályázat körorvosi állásra.

825—1912. sz. — A megüresedett **ratkói** körorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása:

1. évi 1600 korona törzsfizetés, ötödévenként 200 korona nyugdíjba beszámítandó korpótlék;
2. 1000 korona helyi pótlék;
3. 450 korona lakpénz (körorvosi lak építésének ügye folyamatban van s ideiglenes lakásról gondoskodás történt);
4. 700 korona fuvarátalány;
5. a halottkémlésért Ratkó nagyközségtől 16 m³ tüzfifa házhoz szállítva, a mit azonban a nagyközség kívánatra pénzben megvált;
6. a trachomásoknak kezeléseért évi 400 K.

A körhöz 20 község tartozik, székhelye: Ratkó, mely egyszersmint járási székhely is. Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy pályázati kérvényüket kellőleg felszerelve hozzám **április hó 15-éig** adják be, mivel elkészen érkezett pályázatokat el nem fogadok.

A választás megejtésére határidőt később fogok kitűzni.

Ratkó, 1912. márczius 15.

Madarassy Iván, főszolgabíró.

5 szobás lakás mellékhelyiségekkel a főtér közelében, esetleg részben

BOLTHELYISÉGGÉ

átalakítva, november hó 1-re kiadó.

Ertekezni lehet: 2-*

Marikovszky Géza urnál Rimaszombat.

Kiadó lakás.

Andrássy-utca 1. számú házban egy szép három szobás lakás földszint, **májustól** bérbe vehető. — Ertekezni lehet: 7-*

ANDRÁSI LÁSZLÓ fényképészszel.

TORNALJÁN a piacz-téren

egy bolthelyiség

kiadó. — Bérlo kívánságára **portállal lesz kibővitve.** — Cím: 1-3
BLICZ GÉZA Tornalja.

Fischer Berta női divatterme

RIMASZOMBAT.

Női-, leány- és gyermek felöltő különlegességek izléses és a legdivatósabb kivitelben.

Van szerencsém a tisztelt hölgyközönség szíves tudomására adni, hogy bevásárlási utamról haza érkeztem. — A személyesen körültekintő gondossággal eszközölt bevásárlás folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az igentisztelt vevőim legkényesebb igényét is ki tudom elégíteni, miért is nagybecsű pártfogásukat kérve vagyok: 2-2

kitünő tisztelettel

FISCHER BERTA.

Női-, leány- és gyermek-kalap újdonságok nagy választékban. — Alakítások jutányos és gyors elkészítése. — Gyászkalapok állandán raktáron vannak.

Kezdett kézimunkák és pamutok, kézimunka kellékek és szövetek rendkívül leszállított áron kiárúsítatnak.

Uri szabóüzlet áthelyezése!

Rimaszombat és vidéke uri közönségét tisztelettel értesítom, hogy

uri szabóüzletemet

ideiglenesen — házbontás miatt — márczius 15-étől lakásomra:

Rózsa-utca 8-ik szám alá helyeztem át.

Szabóüzletem **április 15-től** a Gömörmegyei Takarékpénztárral szemben, ujonnan épülő üzletben (**Gróssinger-féle ház**) lesz elhelyezve. — Amidőn ezt Rimaszombat és vidéke uri közönségének szíves tudomására hozom, kérem továbbra is b. pártfogásukat és maradtam kiváló tisztelettel:

JÓZSA A. NÉ uri-szabó.

A tavaszi újdonságok nagy választékban megérkeztek.

A tavaszi újdonságok nagy választékban megérkeztek.

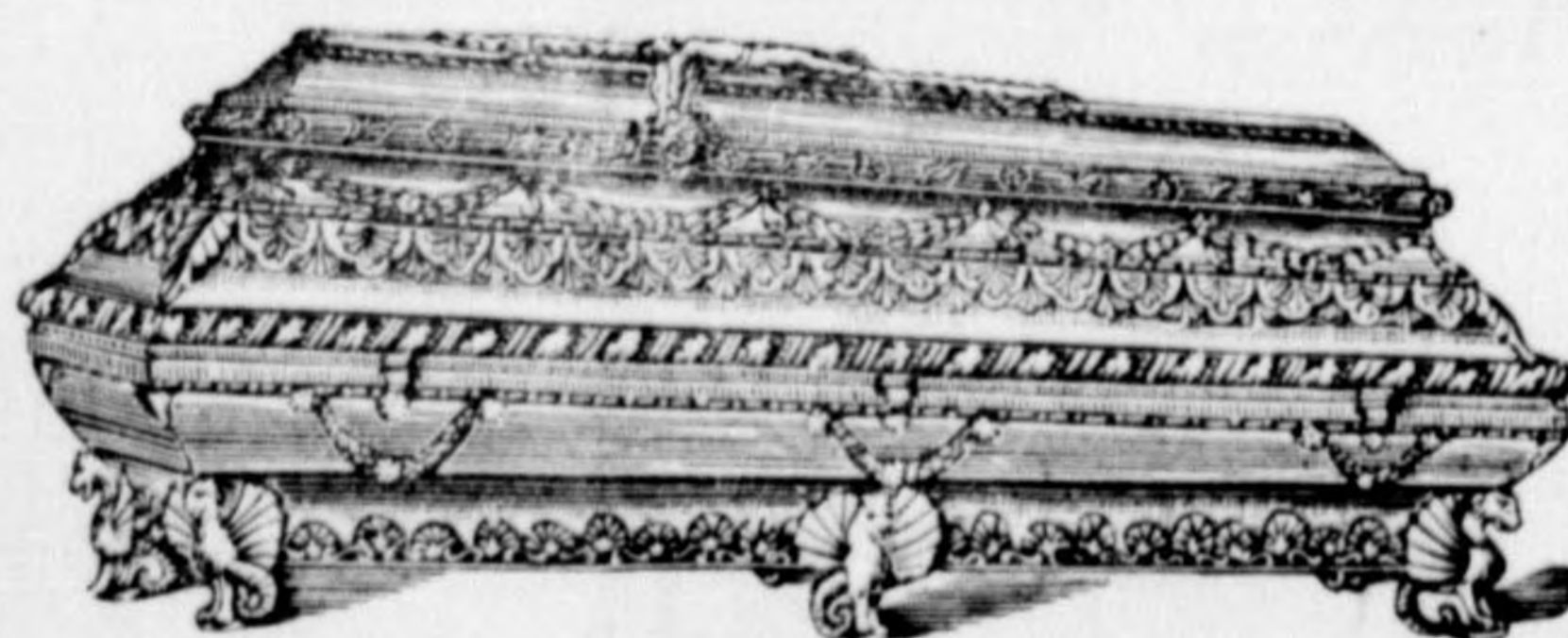
ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

7-*

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szíves tudomására, hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF-féle temetkezési vállalat a Deák Ferencz-utca**

„**ZSUFFA-féle házban** van elhelyezve, hol nagy raktárt tartok mindenféle **érc- és fakoporsókból,**

valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékek s felszerelésekkel, minélfogva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen diszes vagy egyszerű temetések rendezését nemkülönben a temetésekkel járó összes

teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállaltatom. — A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utca 24.